

॥ तैत्तिरीय संहिता ॥

॥ पञ्चमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

विश्वरूपो वै त्वाष्ट्रः पुरोहितो देवानामासीत्स्वस्त्रीयो-
ऽसुराणान्तस्य त्रीणि शीर्षाण्यांसन्त्सोमपानं सुरापानमन्नादनं
स प्रत्यक्षं देवेभ्यो भागमवदत्परोक्षमसुरेभ्यः सर्वस्मै वै
प्रत्यक्षं भागं वदन्ति यस्मा एव परोक्षं वदन्ति तस्य भाग
उदितस्तस्मादिन्द्रोऽबिभेदीदृङ्क्ते राष्ट्रं वि पर्यावर्तयतीति तस्य
वज्रमादाय शीर्षाण्यच्छिनद्यत्सोमपानम् (१)

आसीत्स कपिञ्जलोऽभवद्यत्सुरापानं स कलविङ्को
यदन्नादनं स तित्तिरिस्तस्याञ्जलिना ब्रह्महृत्यामुपागृह्णात्तां
संवत्सरमबिभस्तम्भूतान्यभ्यक्रोशन्ब्रह्महन्निति स पृथिवीमुपासीददस्यै
ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृहाणेति साब्रवीद्वरं वृणै खातात्पराभविष्यन्ती
मन्ये ततो मा परा भूवमिति पुरा ते (२)

संवत्सरादपि रोहादित्यब्रवीत्तस्मात्पुरा संवत्सरात्पृथिव्यै
खातमपि रोहति वारंवृतं ह्यस्यै तृतीयं ब्रह्महृत्यायै
प्रत्यगृह्णात्तत्स्वकृतमिरिणमभवत्तस्मादाहिताग्निः श्रद्धादेवः स्वकृत
इरिणे नावं स्येद्ब्रह्महृत्यायै ह्येष वर्णः स वनस्पतीनुपासीददस्यै

ब्रह्महत्यायै तृतीयं प्रति गृहीतेति तैऽब्रुवन्वरं वृणामहे वृक्णात् (३)

पराभविष्यन्तो मन्यामहे ततो मा परा भूमेत्याव्रश्चनाद्वो
भूयाः स उत्तिष्ठानित्यब्रवीत्तस्मादाव्रश्चनाद्वृक्षाणाम्भूयाः स
उत्तिष्ठन्ति वारैवृतः ह्येषान्तृतीयं ब्रह्महत्यायै प्रत्यंगृह्णन्स
निर्यासोऽभवत्तस्मान्निर्यासस्य नाशय ब्रह्महत्यायै ह्येष वर्णोऽथो
खलु य एव लोहितो यो वाऽऽव्रश्चनान्निर्येषति तस्य नाशयम् (४)

काममन्यस्य स स्त्रीषः सादमुपासीददस्यै ब्रह्महत्यायै तृतीयं
प्रति गृहीतेति ता अब्रुवन्वरं वृणामहा ऋत्वियात्प्रजां विन्दामहे
काममा विजनितोः सम्भवामेति तस्मादृत्वियाश्चित्रयः प्रजां
विन्दन्ते काममा विजनितोः सम्भवन्ति वारैवृतः ह्यासान्तृतीयं
ब्रह्महत्यायै प्रत्यंगृह्णन्सा मलंवद्वासो अभवत्तस्मान्मलंवद्वाससा
न सं वदेत (५)

न सहासीत् नास्या अन्नमद्याद्वह्महत्यायै ह्येषा वर्णं
प्रतिमुच्यास्तेऽथो खल्वाहुरभ्यञ्जनं वाव स्त्रिया अन्नमभ्यञ्जनमेव
न प्रतिगृह्यं काममन्यदिति याम्मलंवद्वाससः सम्भवन्ति यस्ततो
जायते सोऽभिषुस्तो यामरण्ये तस्यै स्तेनो यां पराचीं तस्यै
हीतमुख्यपगल्भो या स्नाति तस्या अप्सु मारुको या (६)

अभ्यङ्गे तस्यै दुश्कर्मा या प्रलिखते तस्यै खलतिरपमारी या-
ऽऽङ्गे तस्यै काणो या दतो धावते तस्यै श्यावदन् या नखानि

निकृन्तते तस्यै कुन्खी या कृणत्ति तस्यै क्लीबो या रञ्जुः सृजति
 तस्या उद्वन्धुको या पर्णेन पिबति तस्या उन्मादुको या खर्वेण
 पिबति तस्यै खर्वस्त्रिस्रो रात्रीर्व्रतं चरेदञ्जलिना वा पिबेदखर्वेण
 वा पात्रेण प्रजायै गोपीथाय॥ (७)

यत्सोमपानन्ते वृक्षान्तस्य नाश्यं वदेत् मारुको याऽखर्वेण वा त्रीणि
 च॥ [१]

त्वष्टा हतपुत्रो वीन्द्रः सोममाहरत्तस्मिन्निन्द्र उपहवमैच्छत्
 तं नोपाह्वयत् पुत्रम्मेऽवधीरिति स यज्ञवेशसं कृत्वा
 प्रासहा सोममपिबत्तस्य यदत्यशिष्यत् तत्त्वष्टाहवनीयमुप
 प्रावर्तयत्स्वाहेन्द्रशत्रुर्वर्धस्वेति यदवर्तयत्तद्वृत्रस्य वृत्रत्वं
 यदब्रवीत्स्वाहेन्द्रशत्रुर्वर्धस्वेति तस्मादस्य (८)

इन्द्रः शत्रुरभवत्स सम्भवन्नग्रीषोमावभि समभवत्स
 इषुमात्रमिषुमात्रं विष्वङ्कुर्वधत् स इमाल्लोकानवृणोद् यदिमाल्लोकानवृणो
 वृत्रत्वन्तस्मादिन्द्रोऽबिभेत्स प्रजापतिमुपाधावच्छत्रुर्मेऽजनीति
 तस्मै वज्रं सिक्त्वा प्रायच्छदेतेन जहीति तेनाभ्यायत्
 तावब्रूतामग्रीषोमौ मा (९)

प्र हारावमन्तः स्व इति मम वै युवः स्थ इत्यब्रवीन्मामभ्येतमिति
 तौ भागधेयमैच्छेतान्ताभ्यामेतमग्रीषोमीयमेकादशकपालम्पूर्णमासे
 प्रायच्छत्तावब्रूतामभि सन्दष्टौ वै स्वो न शक्नुव ऐतुमिति स
 इन्द्र आत्मनः शीतरूरावजनयत्तच्छीतरूरयोर्जन्म य एवः

शीतरूरयोर्जन्म वेदं (१०)

नैनं शीतरूरौ हतस्ताभ्यामेनमभ्यनयत्तस्माञ्ज्जभ्यमानादग्नीषो-
निरक्रामतां प्राणापानौ वा एनं तदजहिताम् प्राणो वै दक्षो-
ऽपानः क्रतुस्तस्माञ्ज्जभ्यमानो ब्रूयान्मयि दक्षक्रतू इति
प्राणापानावेवात्मन्धत्ते सर्वमायुरेति स देवता वृत्रान्निर्हूय वार्त्रघ्नं
हविः पूर्णमासे निरवपद्धन्ति वा एनम्पूर्णमास आ (११)

अमावास्यायाम्याययन्ति तस्माद्वार्त्रघ्नी पूर्णमासे-
ऽनूच्येते वृधन्वती अमावास्यायान्तथ्सुस्थाप्य वार्त्रघ्नं
हविर्वज्रमादाय पुनरभ्यायत ते अब्रूतान्द्यावापृथिवी मा प्र
हारावयोर्वै श्रित इति ते अब्रूतां वरं वृणावहे नक्षत्रविहिता-
ऽहमसानीत्यसावब्रवीच्चित्रविहिताऽहमितीयन्तस्मान्नक्षत्रविहिता-
ऽसौ चित्रविहितेयं य एवं द्यावापृथिव्योः (१२)

वरं वेदैर्न वरो गच्छति स आभ्यामेव प्रसूत इन्द्रो
वृत्रमहन्ते देवा वृत्रं हत्वाऽग्नीषोमावब्रुवन्हव्यं नो वहतमिति
तावब्रूतामपतेजसौ वै त्यौ वृत्रे वै त्ययोस्तेज इति ते-
ऽब्रुवन्क इदमच्छेतीति गौरित्यब्रुवन्गौर्वाव सर्वस्य मित्रमिति
साऽब्रवीत् (१३)

वरं वृणौ मय्येव सतोभयेन भुनजाध्वा इति तद्वौराहरत्तस्माद्भवि-
सतोभयेन भुञ्जत एतद्वा अग्नेस्तेजो यद्धृतमेतथ्सोमस्य यत्पयो य

एवमग्नीषोमयोस्तेजो वेदं तेजस्यैव भवति ब्रह्मवादिनो वदन्ति
किन्देवत्यम्पौर्णमासमिति प्राजापत्यमिति ब्रूयत्तेनेन्द्रं ज्येष्ठम्पुत्रं
निरवासाययदिति तस्माज्ज्येष्ठम्पुत्रं धनेन निरवसाययन्ति॥ (१४)

अस्य मा वेदा द्यावापृथिव्योरब्रवीदिति तस्माच्चत्वारिं च॥—[२]

इन्द्रं वृत्रं जघ्निवाँसम्मृधोऽभि प्रावैपन्त स एतं
वैमृधम्पूणमासेऽनुनिर्वाप्यमपश्यत्तं निरवपत्तेन वै स मृधो-
ऽपाहत यद्वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति मृध एव तेन
यजमानोऽप हत इन्द्रो वृत्रं हत्वा देवताभिश्चेन्द्रियेण च व्यार्ध्यत
स एतमाग्नेयमष्टाकपालममावास्यायामपश्यदेन्द्रं दधि (१५)

तं निरवपत्तेन वै स देवतांश्चेन्द्रियं चावारुन्ध्र यदाग्नेयो-
ऽष्टाकपालोऽमावास्यायाम्भवत्यैन्द्रं दधि देवतांश्चैव तेनेन्द्रियं च
यजमानोऽव रुन्ध्र इन्द्रस्य वृत्रं जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यं पृथिवीमनु
व्यार्च्छत्तदोषधयो वीरुधोऽभवन्त्स प्रजापतिमुपाधावद्वृत्रं मे जघ्नुष
इन्द्रियं वीर्यम् (१६)

पृथिवीमनु व्यार्त्तदोषधयो वीरुधोऽभूवन्निति स प्रजापतिः
पशूनब्रवीदेतदस्मै सं नयतेति तत्पशव ओषधीभ्यो-
ऽध्यात्मन्त्समनयन्तत्प्रत्यदुहन् यत्समनयन्तत्सान्नाय्यस्य
सान्नाय्यत्वं यत्प्रत्यदुहन्तत्प्रतिधुषः प्रतिधुक्तं समनैषुः प्रत्यधुक्षन्न
तु मयि श्रयत इत्यब्रवीदेतदस्मै (१७)

श्रुतं कुरुतेत्यब्रवीत्तदस्मै श्रुतमकुर्वन्निन्द्रियं वावास्मिन्वीर्यं
 तदश्रयन्तच्छ्रुतस्य श्रुतत्वः समनैषुः प्रत्यधुक्षञ्छ्रुतमक्रुन्न
 तु मा धिनोतीत्यब्रवीदेतदस्मै दधि कुरुतेत्यब्रवीत्तदस्मै
 दध्यकुर्वन्तदेनमधिनोत्तद्दध्नो दधित्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति दध्नः
 पूर्वस्यावदेयम् (१८)

दधि हि पूर्वं क्रियत इत्यनादृत्य तच्छ्रुतस्यैव पूर्वस्याव
 द्येदिन्द्रियमेवास्मिन्वीर्यः श्रित्वा दध्नोपरिष्ठाद्धिनोति यथापूर्वमुपैति
 यत्पृथीकैर्वा पर्णवल्कैर्वातुश्याथ्सौम्यं तद्यत्कलै राक्षसं
 तद्यत्तण्डुलैर्वैश्वदेवं तद्यदातश्चनेन मानुषं तद्यद्दध्ना तथ्सेन्द्रं
 दध्ना तनक्ति (१९)

सेन्द्रत्वायाग्निहोत्रोच्छेषणमभ्यातनक्ति यज्ञस्य सन्तत्या
 इन्द्रो वृत्रं हृत्वा परां परावतमगच्छदपाराधमिति मन्यमानस्तं
 देवताः प्रेषमैच्छन्त्सोऽब्रवीत्प्रजापतिर्यः प्रथमोऽनुविन्दति तस्य
 प्रथमम्भागधेयमिति तम्पितरोऽन्विन्दन्तस्मात्पितृभ्यः पूर्वद्युः
 क्रियते सोऽमावास्यां प्रत्यागच्छत्तं देवा अभि समगच्छन्तामा वै
 नः (२०)

अद्य वसु वसतीतीन्द्रो हि देवानां वसु तदमावास्याया
 अमावास्यत्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति किन्देवत्यः सान्नाय्यमिति
 वैश्वदेवमिति ब्रूयाद्विश्वे हि तद्देवा भागधेयमभि समगच्छन्तेत्यथो

खल्वैन्द्रमित्येव ब्रूयादिन्द्रं वाव ते तद्विषज्यन्तोऽभि
समंगच्छन्तेति॥ (२१)

दधि मे जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यमित्यब्रवीदेतदस्मा अवदेयन्तनक्ति नो
द्विचत्वारिंशच्च॥ [३]

ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वे दर्शपूर्णमासौ यजेत य
एनौ सेन्द्रौ यजेतेति वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति तेन
पूर्णमासः सेन्द्रं ऐन्द्रं दध्यमावास्यायां तेनामावास्यां सेन्द्रा य
एवं विद्वान्दर्शपूर्णमासौ यजेते सेन्द्रावेवैनौ यजेते श्वःश्वोऽस्मा
ईजानाय वसीयो भवति देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत
ते देवा एताम् (२२)

इष्टिमपश्यन्नाग्रावैष्णवमेकादशकपालं सरस्वत्यै चरुं
सरस्वते चरुं ताम्पौर्णमासं सःस्थाप्यानु निरवपन्ततो
देवा अभवन्परासुरा यो भ्रातृव्यवान्थस्याथ्स पौर्णमासं
सःस्थाप्यैतामिष्टिमानु निर्वपेत्पौर्णमासेनैव वज्रम्भ्रातृव्याय
प्रहृत्याग्रावैष्णवेन देवतांश्च यज्ञं च भ्रातृव्यस्य वृद्धे मिथुनान्पशून्थसारस्
यावदेवास्यास्ति तत् (२३)

सर्वं वृद्धे पौर्णमासीमेव यजेत भ्रातृव्यवान्नामावास्यां
हत्वा भ्रातृव्यं नाप्याययति साकम्प्रस्थायीयेन यजेत पशुकामो
यस्मै वा अल्पेनाहरन्ति नात्मना तृप्यति नान्यस्मै ददाति यस्मै

मह॒ता तृ॒प्य॑त्या॒त्मना॒ ददा॑त्य॒न्यस्मै॑ मह॒ता पूर्ण॑ः हो॒त॒व्य॑न्तु॒प्त
ए॒वैन॑मिन्द्रः प्र॒जया॑ प॒शुभि॑स्तर्पयति दारुपा॒त्रेण॑ जुहोति॒ न हि
मृ॒न्मय॑माहु॒तिमा॒न॒श औदु॑म्बरम् (२४)

भ॒व॒त्यूर्वा॑ उ॒दुम्बर॑ ऊ॒र्क्प॒शव॑ ऊ॒र्जैवा॑स्मा॒ ऊ॒र्जं प॒शून॑व
रु॒द्धे ना॑ग॒त॒श्री॑र्महेन्द्रं य॒जेत॒ त्रयो॒ वै ग॒त॒श्रियः॑ शुश्रु॒वान्ग्रा॑म॒णी
रा॒ज॒न्य॑स्तेषा॒म्महेन्द्रो॑ दे॒वता॒ यो वै स्वां॑ दे॒वता॑मति॒यज॑ते प्र स्वायै
दे॒वता॑यै च्यवते॒ न परा॑म्प्राप्नोति॒ पापी॑यान्भवति सं॒वत्स॑रमिन्द्रं
यजेत॒ सं॒वत्स॑रः॒ हि व्र॑तं नाति॒ स्वा (२५)

ए॒वैनं॑ दे॒वते॑ज्यमा॒ना भू॒त्या इ॒न्द्रे व॑सी॒यान्भव॑ति सं॒वत्स॑रस्य
पर॑स्ता॒द॒ग्नये॑ व्र॒तप॑तये पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं निर्व॑पे॒त्सं॒वत्स॑रमे॒वैनं॑
वृ॒त्रं ज॑घ्निवाः॒सं॒ग्निर॑व्र॒तप॑ति॒व्र॒तमा॑ ल॒म्भ॑यति॒ ततो॑ऽधि॒ कामं॑
यजेत॥ (२६)

ए॒तान्त॑दौदु॒म्बरः॑ स्वा त्रि॒श॒च्च॑॥ [४]

नासो॑मयाजी सं न॒ये॒दना॑गतं वा ए॒तस्य॑ प॒यो योऽसो॑मयाजी
यदसो॑मयाजी सं॒नये॑त्परि॒मोष॑ ए॒व सोऽनृ॑तं करोत्यथो परै॒व सि॑च्यते
सोमया॒ज्यैव॑ सं न॒ये॒त्पयो॑ वै सोमः प॒यः सा॒न्नाय्य॑म्पय॒सैव॑ प॒यं
आ॒त्मन्ध॑त्ते वि वा ए॒तम्प्र॑जया॑ प॒शुभि॑रर्धयति व॒र्धय॑त्यस्य॒ भ्रातृ॑व्यं
यस्य॑ ह॒विर्नि॑रु॒त्तम्पु॑रस्ता॒च्चन्द्र॑माः (२७)

अ॒भ्यु॑देति॒ त्रेधा॑ तण्डु॒लान् वि भ॑जे॒द्ये म॑ध्य॒माः स्यु॑स्तान॒ग्नये॑

दात्रे पु॒रोडा॒शम॒ष्टाक॑पालं कुर्या॒द्ये स्थवि॑ष्ठास्तानिन्द्रा॒य प्रदा॑त्रे
 दध॑ꣳश्चरुं येऽणि॑ष्ठास्तान् विष्ण॑वे शिपि॒विष्टाय॑ शृ॒ते च॒रुम॒ग्निरे॒वास्मै॑
 प्र॒जाम्प्र॑ज॒नय॑ति वृ॒द्धामिन्द्रः॒ प्र य॑च्छति य॒ज्ञो वै विष्णुः॒ प॒शवः॒
 शिपि॑र्य॒ज्ञ ए॒व प॒शुषु॒ प्रति॑ तिष्ठति॒ न द्वे (२८)

य॒जेत॒ यत्पूर्॑व्या सम्प्र॒ति यजे॑तोत्तरया छ॒म्बद्व॑र्याद्यदुत्तरया
 सम्प्र॒ति यजे॑त॒ पूर्व॑या छ॒म्बद्व॑र्यान्नेष्टि॒र्भव॑ति॒ न य॒ज्ञस्तदनु॑
 ही॒तमु॒ख्यप॒गल्भो॑ जा॒यत॒ एका॑मे॒व य॑जेत॒ प्रग॒ल्भोऽस्य॑ जा॒यते॒
 ऽना॑द॒त्य त॒द्वे ए॒व य॑जेत॒ यज्ञ॑मुखमे॒व पूर्॑व्या॒लभ॑ते॒ यज॑त॒ उत्तर॑या
 दे॒वता॑ ए॒व पूर्॑व्याव॒रुन्ध॑ इन्द्रि॒यमुत्तर॑या दे॒वलोक॑मे॒व (२९)

पूर्॑व्याभि॒जय॑ति मनुष्य॒लोक॑मुत्तरया॒ भूय॑सो य॒ज्ञक्र॑तूनुपै॒त्येषा॑
 वै सु॒मना॒ नामे॑ष्टि॒र्यम॒द्येजा॑नम्प॒श्चाच्च॑न्द्रमा॒ अभ्यु॑देत्य॒स्मिन्ने॒वास्मै॑
 लो॒केऽर्धु॑कम्भवति॒ दाक्षाय॑णय॒ज्ञेन॑ सु॒वर्ग॑का॒मो य॑जेत॒ पूर्ण॑मा॒से
 सं न॑येन्मै॒त्रावरु॑ण्याऽऽमि॒क्षया॑मावा॒स्यायां॑ य॑जेत॒ पूर्ण॑मा॒से
 वै दे॒वानां॑ सु॒तस्तेषा॑मे॒तम॑र्धमा॒सम्प्रसु॑तस्तेषा॒म्मैत्रा॑वरु॒णी
 व॒शामा॑वा॒स्यायाम॑नू॒बन्ध्या॑ यत् (३०)

पूर्वे॒द्युर्य॑जते॒ वेदि॑मे॒व तत्क॑रोति॒ यद्व॒थ्सान॑पाक॒रोति॑
 स॒दोह॑वि॒र्धाने॑ ए॒व स॒म्मि॑नोति॒ यद्य॑जते॒ दे॒वैरे॒व सु॒त्याꣳ
 स॒म्पा॑दयति॒ स ए॒तम॑र्धमा॒सꣳ स॒धमा॑द॒ दे॒वैः सोम॑म॒पिब॑ति॒

यन्मैत्रावरुण्यामिक्षयामावास्यायां यजते यैवासौ देवानां
वशानूबन्ध्या सो एवैषैतस्य साक्षाद्वा एष देवानभ्यारोहति य एषां
यज्ञम् (३१)

अभ्यारोहति यथा खलु वै श्रेयानभ्यारूढः कामयते
तथा करोति यद्यवविध्यति पापीयान्भवति यदि नावविध्यति
सदृङ्गावृत्काम एतेन यज्ञेन यजेत क्षुरपविर्ह्येष यज्ञस्ताजक्पुण्यो
वा भवति प्र वा मीयते तस्यैतद्वृतं नानृतं वदेन्न मा॒सम॒श्रीया॒न्न
स्त्रियमुपेया॒न्नास्य॒ पल्पूल॑नेन वासः पल्पूलयेयुरेतद्धि देवाः सर्वं न
कुर्वन्ति॥ (३२)

चन्द्रमा द्वे दैवलोकमेव यद्यज्ञं पल्पूलयेयुः षट्॥ [५]

एष वै देवर्थो यद्वर्शपूर्णमासौ यो दर्वशपूर्णमासाविद्धा
सोमेन यजते रथस्पष्ट एवावसाने वरे देवानामव स्यत्येतानि
वा अङ्गापरू॑षि संवत्सरस्य यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं
विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजतेऽङ्गापरू॑ष्येव संवत्सरस्य प्रति
दधात्येते वै संवत्सरस्य चक्षु॑षी यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं
विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजते ताभ्यामेव सुव॑र्गं लोकमनु
पश्यति (३३)

एषा वै देवानां विक्रान्तिर्यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं
विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजते देवानामेव विक्रान्तिमनु वि क्रमत एष
वै देवयानः पन्था यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ

यजते॒ य ए॒व दे॒व॒यानः॑ पन्था॒स्त॑ः सु॒मारो॑हत्येतौ॒ वै दे॒वाना॑ः
हरी॒ यद्व॑र्शपूर्णमा॒सौ य ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यजते॒ यावे॒व
दे॒वाना॑ः हरी॒ ताभ्या॑म् (३४)

ए॒वैभ्यो॑ ह॒व्यं व॑हत्येतद्वै दे॒वाना॑मा॒स्यं यद्व॑र्शपूर्णमा॒सौ
य ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यजते॒ साक्षा॑दे॒व दे॒वाना॑मा॒स्ये
जुहो॑त्येष॒ वै ह॑विर्धा॒नी यो द॑र्शपूर्णमा॒सया॑जी सा॒यम्प्रा॑तरग्निहो॒त्रं
जुहो॑ति॒ यजते॒ द॑र्शपूर्णमा॒साव॑ह॒रह॑र्हविर्धा॒निना॑ः सु॒तो य ए॒वं
वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यजते॒ हवि॑र्धा॒न्यस्मी॑ति॒ सर्व॑मे॒वास्य॑ ब॒र्हिष्य॑
द॒त्तम्भ॑वति दे॒वा वा अ॑हः (३५)

य॒ज्ञियं॑ नावि॒न्दन्ते॑ द॑र्शपूर्णमा॒साव॑पुन॒न्तौ वा ए॒तौ पू॒तौ
मे॒ध्यौ यद्व॑र्शपूर्णमा॒सौ य ए॒वं वि॒द्वान्द॑र्शपूर्णमा॒सौ यजते॒
पू॒तावे॒वैनौ॑ मे॒ध्यौ यज॑ते॒ नामा॑वा॒स्यायां॑ च पौ॒र्णमा॒स्यां च
स्त्रिय॑मुपे॒याद्य॑दुपे॒यान्नि॑रिन्द्रि॒यः स्या॑त्सोम॑स्य॒ वै राज्ञो॑ऽर्धमा॒सस्य॑
रात्र॑यः प॒त्न्य आ॑सन्तासा॒ममा॑वा॒स्यां च पौ॒र्णमा॒सीं च नो॑पैत् (३६)

ते ए॒नम॑भि॒ सम॑न॒ह्येतान्तं॑ यक्ष्मं॑ आ॒र्च्छ॒द्राजा॑नं॒ यक्ष्मं॑
आ॒रु॒दिति॑ तद्रा॒जय॑क्ष्मस्य॒ जन्म॑ यत्पा॒पीया॑न॒भ॒वत्तत्पा॑पय॒क्ष्मस्य॑
य॒ज्ञाया॑भ्या॒मवि॒न्दत्त॑ज्ञाये॒न्यस्य॑ य ए॒वमे॒तेषां॑ यक्ष्मा॑णां॒ जन्म॑ वेद॒
नैन॑मे॒ते यक्ष्मा॑ वि॒न्दन्ति॒ स ए॒ते ए॒व न॑म॒स्यन्नु॑पा॒धाव॑त्ते अ॒ब्रूतां॑ वरं॒
वृ॒णाव॑हा आ॒वं दे॒वानां॑ भा॒गधे॑ अ॒साव॑ (३७)

आवदधि देवा इज्यान्ता इति तस्मात्सदृशीनां
 रात्रीणाममावास्यायां च पौर्णमास्यां च देवा इज्यन्त एते
 हि देवानां भागधे भागधा अस्मै मनुष्या भवन्ति य एवं वेद
 भूतानि क्षुधमघ्नन्सद्यो मनुष्या अर्धमासे देवा मासि पितरः
 संवत्सरे वनस्पतयस्तस्मादहरहर्मनुष्या अशनमिच्छन्तेऽर्धमासे
 देवा इज्यन्ते मासि पितृभ्यः क्रियते संवत्सरे वनस्पतयः फलं
 गृह्णन्ति य एवं वेद हन्ति क्षुधम्प्रातृव्यम्॥ (३८)

पश्यति ताभ्यामहरैदसाव फलं सप्त च॥ [६]

देवा वै नर्चि न यजुष्यश्रयन्त ते सामन्त्रेवाश्रयन्त हिं करोति
 सामैवाकर्हिं करोति यत्रैव देवा अश्रयन्त तत एवैनान्प्र युङ्क्ते हिं
 करोति वाच एवैष योगो हिं करोति प्रजा एव तद्यजमानः सृजते
 त्रिः प्रथमामन्वाह त्रिरुत्तमां यज्ञस्यैव तद्वरसम् (३९)

नह्यत्यप्रस्रसाय सन्ततमन्वाह प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्या
 अथो रक्षसामपहत्यै राथतरीम्प्रथमामन्वाह राथतरो वा अयं लोक
 इममेव लोकमभि जयति त्रिविं गृह्णाति त्रयं इमे लोका इमानेव
 लोकानभि जयति बारहतीमुत्तमामन्वाह बारहतो वा असौ लोकौ-
 ऽमुमेव लोकमभि जयति प्र वः (४०)

वाजा इत्यनिरुक्ताम्प्राजापत्यामन्वाह यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञमेव
 प्रजापतिमा रभते प्र वो वाजा इत्यन्वाहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव
 रुद्धे प्र वो वाजा इत्यान्वाह तस्मात्प्राचीनं रेतो धीयतेऽग्न

आ याहि वीतय इत्याह तस्मात्प्रतीचीः प्रजा जायन्ते प्र वो वाजाः (४१)

इत्यन्वाह मासा वै वाजा अर्धमासा अभिद्यवो देवा हविष्मन्तो गौर्धृताची यज्ञो देवाञ्जिगाति यजमानः सुम्रयुरिदमसीदमसीत्येव यज्ञस्य प्रियं धामाव रुद्धे यं कामयेत सर्वमायुरियादिति प्र वो वाजा इति तस्यानूच्याग्र आ याहि वीतय इति सन्ततमुत्तरमर्धर्चमा लभेत (४२)

प्राणेनैवास्यापानं दाधार सर्वमायुरेति यो वा अरन्निः सामिधेनीनां वेदारत्नावेव भ्रातृव्यं कुरुतेऽर्धर्चो सं दधात्येष वा अरन्निः सामिधेनीनां य एवं वेदारत्नावेव भ्रातृव्यं कुरुत ऋषेर्ऋषेर्वा एता निर्मिता यत्सामिधेन्यस्ता यदसंयुक्ताः स्युः प्रजयां पशुभिर्यजमानस्य वि तिष्ठेरन्नर्धर्चो सन्दधाति सं युनक्त्येवैनास्ता अस्मै संयुक्ता अवरुद्धाः सर्वामाशिषं दुहे॥ (४३)

बृसं वो जायन्ते प्र वो वाजा लभेत दधाति सन्दशं च॥—[७]

अयज्ञो वा एष योऽसामाऽग्र आ याहि वीतय इत्याह रथन्तरस्येष वर्णस्तं त्वां समिद्धिरङ्गिर इत्याह वामदेव्यस्येष वर्णो बृहदग्ने सुवीर्यमित्याह बृहत एष वर्णो यदेतं तृचमन्वाह यज्ञमेव तत्सामन्वन्तं करोत्यग्निरमुष्मिल्लोक आसीदादित्योऽस्मिन्ताविमौ लोकावशान्तौ (४४)

आस्ता॒न्ते दे॒वा अ॑ब्रुवन्नेते॒मौ वि पर्य॑हामेत्य॒ग्र आ या॑हि
 वी॒तय॒ इत्य॑स्मि॒ल्लो॒कैऽग्नि॑म॒दधु॑र्बृ॒हद॑ग्रे सु॒वीर्य॑मित्य॒मुष्मि॑ल्लो॒क
 आ॑दित्यन्ततो वा इ॒मौ लो॒काव॑शाम्यतां यदे॒वम॑न्वा॒हानयो॑र्लो॒कयोः
 शान्त्यै॑ शा॒म्यतो॑ऽस्मा इ॒मौ लो॒कौ य एवं॑ वेद॒ पञ्च॑दश
 सामि॑धे॒नीरन्वा॑ह पञ्च॑दश (४५)

वा अ॑र्धमा॒सस्य॒ रात्र॑योऽर्धमा॒सशः सं॑वत्स॒र आ॑प्यते
 तासां॒ त्रीणि॑ च श॒तानि॑ ष॒ष्टिश्चाक्ष॑राणि ताव॑तीः संवत्स॒रस्य॒
 रात्र॑योऽक्ष॒रश॒ एव सं॑वत्स॒रमा॑प्नोति नृ॒मेध॑श्च॒ परु॑च्छेपश्च
 ब्रह्म॑वाद्यमवदेताम॒स्मिन्दारा॑वा॒द्रैऽग्निं॑ ज॒नया॑व य॒तरो नो॑
 ब्रह्मो॑या॒निति॑ नृ॒मेधो॑ऽभ्य॒वद॑त्स धू॒मम॑जनय॒त्परु॑च्छेपोऽभ्य॒वद॑त्सो-
 ऽग्नि॑म॒जनय॑दृष॒ इत्य॑ब्रवीत् (४६)

यत्स॒माव॑द्वि॒द्व क॒था त्वम॑ग्नि॒मजी॑जनो॒ नाह॑मिति
 सामि॑धे॒नीना॑मे॒वाहं वर्णं॑ वेदेत्य॑ब्रवीद्यद्वृ॒तव॑त्प॒दम॑नूच्यते स आ॑सां
 वर्ण॑स्तं त्वां स॒मिद्वि॑रङ्गि॒र इत्या॑ह सामि॑धे॒नीष्वे॒व तज्ज्योति॑र्जनयति
 स्त्रिय॑स्तेन॒ यदृचः॑ स्त्रिय॑स्तेन॒ यद्वा॑य॒त्रियः॑ स्त्रिय॑स्तेन॒ यत्सा॑मि॒धेन्यो॑
 वृष॑ण्वतीमन्वा॒ह (४७)

तेन॒ पु॒ऽस्व॑ती॒स्तेन॒ सेन्द्रा॒स्तेन॑ मिथु॒ना अ॒ग्निर्दे॒वानां॑
 दू॒त आसी॑दु॒शना॑ का॒व्योऽसु॑राणा॒न्तौ प्र॒जाप॑तिम्प्र॒श्नमै॑ता॒ः
 स प्र॒जाप॑तिर॒ग्निं दू॒तं वृ॑णीम॒ह इत्य॑भि॒ पर्या॑वर्तत॒ ततो॑

दे॒वा अ॒भ॒वन्प॒रासु॒रा य॒स्यै॒वं वि॒दुषो॒ऽग्निं दू॒तं वृ॒णीम॒ह
इत्य॒न्वाह॒ भव॑त्या॒त्मना॒ परा॑स्य॒ भ्रातृ॑व्यो भवत्य॒ध्वर॑व॒तीम॒न्वाह॒
भ्रातृ॑व्यमे॒वैतया॑ (४८)

ध्व॒रति॒ शोचि॑ष्के॒शस्त॑मी॒मह॒ इत्या॑ह प॒वित्र॑मे॒वैतद्य॑ज॒मानमे॒वैतया॑
पव॑यति॒ समि॑द्धो अ॒ग्न आ॒हुते॒त्याह॒ परि॑धिमे॒वैतं परि॑
दधा॒त्यस्क॑न्दाय॒ यद॑त॒ ऊ॒र्ध्वम॑भ्याद॒ध्याद्य॑था॒ बहिः॑ परि॒धि स्क॑न्दति
ता॒दृगे॒व तत्र॑यो वा अ॒ग्नयो॑ ह॒व्यवा॑ह॒नो दे॒वानां॑ क॒व्यवा॑ह॒नः
पि॒तृणां॑ स॒हर॑क्षा अ॒सुरा॑णान्त ए॒तर॑ह्या श॒सन्ते॒ मां व॑रिष्यते
माम् (४९)

इति॑ वृ॒णीध्व॑ ह॒व्यवा॑ह॒नमित्या॑ह॒ य ए॒व दे॒वानां॑ तं वृ॒णीत॑
आ॒रु॒षेयं॑ वृ॒णीते॒ बन्धो॑रे॒व नै॒त्यथो॒ सन्त॑त्यै प॒रस्ता॑द॒र्वाचो॑ वृ॒णीते॒
तस्मा॑त्प॒रस्ता॑द॒र्वाश्चो॑ मनु॒ष्या॑न्पि॒तरो॒ऽनु प्र॑ पिपते॥ (५०)

अशा॑न्तावाह॒ पञ्च॑दशा॒ब्रवी॑द॒न्वाहै॒तया॑ वरिष्यते॒ मामेका॑न्न॒त्रि॑श॒च्च॥[८]

अ॒ग्रे म॒हा॑ अ॒सीत्या॑ह॒ म॒हान् ह्ये॑ष यद॒ग्निर्ब्रा॑ह्म॒णेत्या॑ह॒ ब्राह्म॑णो
ह्ये॑ष भा॒रते॒त्याहै॑ष हि दे॒वेभ्यो॑ ह॒व्यम्भ॑रति॒ देवे॑द्ध॒ इत्या॑ह॒ दे॒वा
ह्ये॑तमै॒न्ध॒त॒ मन्वि॑द्ध॒ इत्या॑ह॒ मनु॑र॒ह्ये॑तमु॒त्तरो॑ दे॒वेभ्य॑ ऐ॒न्द्रर्षि॑ष्टु॒त॒
इत्या॑ह॒र॒ष॒यो ह्ये॑तमस्तु॒वन्वि॑प्रा॒नुम॑दित॒ इत्या॑ह॒ (५१)

वि॒प्रा ह्ये॑ते यच्छु॒श्रुवा॑सः॒ कवि॑शस्त॒ इत्या॑ह॒ क॒वयो॑ ह्ये॑ते
यच्छु॒श्रुवा॑सो॒ ब्रह्म॑स॒शित॒ इत्या॑ह॒ ब्रह्म॑स॒शितो॒ ह्ये॑ष घृ॒ताह॑वन॒

इत्याह घृताहुतिरह्यस्य प्रियतमा प्रणीर्यज्ञानामित्याह प्रणीरह्येष
यज्ञानां रथीरध्वराणामित्याहैष हि देवरथोऽतूर्तो होतेत्याह न
ह्येतं कश्चन (५२)

तरति तूर्णिरहव्यवाडित्याह सर्वः ह्येष तरत्यास्पात्रं
जुहूर्देवानामित्याह जुहूर्ह्येष देवानांश्चमसो देवपान इत्याह
चमसो ह्येष देवपानोऽरां इवाग्ने नेमिर्देवाः स्त्वं परिभूरसीत्याह
देवान् ह्येष परिभूर्यद्वयादा वह देवान् देवयते यजमानायेति
भ्रातृव्यमस्मै (५३)

जनयेदा वह देवान् यजमानायेत्याह यजमानमेवैतेन
वर्धयत्यग्निमग्ने आ वह सोममा वहेत्याह देवता एव तद्यथापूर्वमुप
ह्वयत आ चाग्ने देवान् वह सुयजा च यज जातवेद
इत्याहाग्निमेव तत्सः श्यति सौऽस्य सः शितो देवेभ्यो हव्यं
वहत्यग्निर्होता (५४)

इत्याहाग्निर्वै देवानां होता य एव देवानां होता
तं वृणीते स्मो वयमित्याहात्मानमेव सत्त्वं गमयति साधु
तं यजमान देवतेत्याहाशिषमेवैतामा शास्ते यद्वयाद्यौऽग्निः
होतारमवृथा इत्यग्निनोभयतो यजमानं परि गृहीयात् प्रमायुकः
स्याद्यजमानदेवत्या वै जुहूर्भ्रातृव्यदेवत्योपभृत् (५)

यद्वे इव ब्रूयाद्भ्रातृव्यमस्मै जनयेद्धृतवतीमध्वर्यो सूचमास्यस्वेत्या

यजमानमेवैतेन वर्धयति देवायुवमित्याह देवान् ह्येषावति
 विश्ववारामित्याह विश्वः ह्येषावतीडामहै देवाः ईडेन्यान्नमस्यामं
 नमस्यान् यजाम यज्ञियानित्याह मनुष्या वा ईडेन्याः पितरौ
 नमस्या देवा यज्ञिया देवता एव तद्यथाभागं यजति॥ (५६)

विप्रानुमदित इत्याह चनास्मै होतोपभृद्देवता एव त्रीणि च॥—[९]

त्रीः स्तुचाननु ब्रूयाद्राजुन्यस्य त्रयो वा अन्ये राजुन्यात्पुरुषा
 ब्राह्मणो वैश्यः शूद्रस्तानेवास्मा अनुकान्करोति पञ्चदशानु
 ब्रूयाद्राजुन्यस्य पञ्चदशो वै राजुन्यः स्व एवैनः स्तोमे प्रति
 ष्ठापयति त्रिष्टुभा परि दध्यादिन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियकामः खलु
 वै राजुन्यो यजते त्रिष्टुभेवास्मा इन्द्रियं परि गृह्णाति यदि
 कामयेत (५७)

ब्रह्मवर्चसमस्त्विति गायत्रिया परि दध्याद्ब्रह्मवर्चसं वै गायत्री
 ब्रह्मवर्चसमेव भवति सप्तदशानु ब्रूयाद्वैश्यस्य सप्तदशो वै वैश्यः
 स्व एवैनः स्तोमे प्रति ष्ठापयति जगत्या परि दध्याज्जागता वै
 पशवः पशुकामः खलु वै वैश्यो यजते जगत्यैवास्मै पशून्परि
 गृह्णात्येकविंशतिमनु ब्रूयात्प्रतिष्ठाकामस्यैकविंशः स्तोमानां
 प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै (५८)

चतुर्विंशतिमनु ब्रूयाद्ब्रह्मवर्चसकामस्य चतुर्विंशत्यक्षरा
 गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसङ्गायत्रियैवास्मै ब्रह्मवर्चसमव
 रुद्धे त्रिंशतमनु ब्रूयादन्नकामस्य त्रिंशदक्षरा विराडन्न

विराड्विराजैवास्मां अत्राद्यमव रुन्दे द्वात्रिंशत्तमनुब्रूयात्प्रतिष्ठाकामस्य
 द्वात्रिंशदक्षरानुष्टुगनुष्टुप्छन्दसां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै षट्त्रिंशत्तमनु
 ब्रूयात्पशुकामस्य षट्त्रिंशदक्षरा बृहती बारहताः पशवो
 बृहत्यैवास्मै पशून् (५९)

अव रुन्दे चतुश्चत्वारिंशत्तमनु ब्रूयादिन्द्रियकामस्य
 चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुप्त्रिष्टुभैवास्मां इन्द्रियमव
 रुन्देऽष्टाचत्वारिंशत्तमनु ब्रूयात्पशुकामस्याष्टाचत्वारिंशदक्षरा
 जगती जागताः पशवो जगत्यैवास्मै पशून्व रुन्दे
 सर्वाणि छन्दांस्यनु ब्रूयाद्बहुयाजिनः सर्वाणि वा एतस्य
 छन्दांस्यवरुन्दानि यो बहुयाज्यपरिमितमनु ब्रूयादपरिमितस्यावरु

कामयेत् प्रतिष्ठित्यै पशून्ऽसप्तचत्वारिंशच्च॥ [१०]

निर्वीतम्मनुष्याणाम्प्राचीनावीतम्पितृणामुपवीतं देवानामुप
 व्ययते देवलक्ष्ममेव तत्कुरुते तिष्ठन्नन्वाह तिष्ठन् ह्याश्रुततरं वदति
 तिष्ठन्नन्वाह सुवर्गस्य लोकस्याभिजित्या आसीनो यजत्यस्मिन्नेव
 लोके प्रति तिष्ठति यत्क्रौञ्चमन्वाहासुरं तद्यन्मन्द्रम्मानुषं तद्यदन्तरा
 तत्सदेवमन्तरानूच्य सदेवत्वाय विद्वांसो वै (६१)

पुरा होतारोऽभूवन्तस्माद्विधृता अध्वानोऽभूवन् पन्थानः
 समरुक्षन्नन्तर्वेद्यन्यः पादो भवति बहिर्वेद्यन्योऽथान्वाहाध्वनां
 विधृत्यै पथामसरोहायाथो भूतं चैव भविष्यच्चाव रुन्दे-
 ऽथो परिमितं चैवापरिमितं चाव रुन्देऽथो ग्राम्याश्चैव

पशूनां रण्याश्चैव रुन्देऽथौ (६२)

देवलोकं चैव मनुष्यलोकं चाभि जयति देवा वै
सामिधेनीरनूच्य यज्ञं नान्वपश्यन्त्स प्रजापतिस्तृष्णीमाधारमाधारयत्त
वै देवा यज्ञमन्वपश्यन् यत्तृष्णीमाधारमाधारयति यज्ञस्यानुख्यात्या
अथौ सामिधेनीरेवाभ्यनूक्त्यलूक्षो भवति य एवं वेदार्थो
तर्पयत्येवैनस्तृप्यति प्रजयां पशुभिः (६३)

य एवं वेद यदेकयाधारयेदेकां प्रीणीयाद्यद्वाभ्यां द्वे
प्रीणीयाद्यत्तिसृभिरति तद्वेचयेन्मनसा धारयति मनसा
ह्यनाप्तमाप्यते तिर्यश्चमा धारयत्यछम्बद्वारं वाक् मनश्चार्तीयेतामहं
देवेभ्यो हव्यं वहामीति वागब्रवीदहं देवेभ्य इति मनस्तौ
प्रजापतिम्प्रश्नमैतां सोऽब्रवीत् (६४)

प्रजापतिर्दृतीरेव त्वं मनसोऽसि यद्धि मनसा ध्यायति तद्वाचा
वदतीति तत्खलु तुभ्यं न वाचा जुहवन्नित्यंब्रवीत् तस्मान्मनसा
प्रजापतये जुह्वति मन इव हि प्रजापतिः प्रजापतेराप्त्यै
परिधीन्त्सम्माष्टि पुनात्येवैनात्रिर्मध्यमं त्रयो वै प्राणाः प्राणानेवाभि
जयति त्रिर्दक्षिणार्ध्यं त्रयः (६५)

इमे लोका इमानेव लोकानभि जयति त्रिरुत्तरार्ध्यं त्रयो
वै देवयानाः पन्थानस्तानेवाभि जयति त्रिरुप वाजयति त्रयो वै
देवलोका देवलोकानेवाभि जयति द्वादश सम्पद्यन्ते द्वादश मासाः

संवत्सरः संवत्सरमेव प्रीणात्यथो संवत्सरमेवास्मा उप दधाति
सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्या आघारमा घारयति तिर इव (६६)

वै सुवर्गो लोकः सुवर्गमेवास्मै लोकम्प रोयत्यृजुमा
घारयत्यृजुरिव हि प्राणः सन्ततमा घारयति प्राणानामन्नाद्यस्य
सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति
जिह्वं तस्या घारयेत्प्राणमेवास्माञ्जिह्वं नयति ताजक्प्र मीयते
शिरो वा एतद्यज्ञस्य यदाघार आत्मा ध्रुवा (६७)

आघारमाघार्य ध्रुवाः समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञस्य शिरः प्रति
दधात्यग्निर्देवानां दूत आसीद्वैव्योऽसुराणान्तौ प्रजापतिम्प्रश्नमेताः
स प्रजापतिर्ब्राह्मणमब्रवीदेतद्वि ब्रूहीत्या श्रावयेतीदं देवाः शृणुतेति
वाव तदब्रवीदग्निर्देवो होतेति य एव देवानां तमवृणीत ततो
देवाः (६८)

अभवन्परासुरा यस्यैवं विदुषः प्रवरम्प्रवृणते भवत्यात्मना
परास्य भ्रातृव्यो भवति यद्ब्राह्मणश्चाब्राह्मणश्च प्रश्नमेयाता
ब्राह्मणायाधि ब्रूयाद्यद्ब्राह्मणायाध्याहात्मनेऽध्याह यद्ब्राह्मणम्पराहात्मनं
पराह तस्माद्ब्राह्मणो न परोच्यः॥ (६९)

वा आरण्याश्चाव रुन्धेऽथो पशुभिः सोऽब्रवीद्वक्षिणार्ध्यत्रयं इव ध्रुवा
देवाश्चत्वारिंशच्च॥ [११]

आयुष्ट आयुर्दा अग्र आ प्यायस्व सं तेऽव ते हेड उदुत्तम्मम्प

णो देव्या नो दिवोऽग्नाविष्णू अग्नाविष्णू इमं मे वरुण तत्त्वा
याम्युदु त्यं चित्रम्। अपां नपादा ह्यस्थादुपस्थं जिह्वानामूर्ध्वो
विद्युतं वसानः। तस्य ज्येष्ठम्महिमानं वहन्तीरहिरण्यवर्णाः परि
यन्ति यहीः। सम् (७०)

अन्या यन्त्युपं यन्त्यन्याः समानमूर्वं नद्यः पृणन्ति।
तमू शुचिः शुचयो दीदिवाःसमपां नपातं परि तस्थुरापः।
तमस्मेरा युवतयो युवानम्मर्मृज्यमानाः परि यन्त्यापः। स शुक्लेण
शिक्कना रेवदग्निर्दीदायानिध्मो घृतनिर्णिगप्सु। इन्द्रावरुणयोरहः
सम्राजोरव आ वृणे। ता नो मृडात ईदृशौ। इन्द्रावरुणा
युवमध्वराय नः (७१)

विशे जनाय महि शर्म यच्छतम्। दीर्घप्रयज्युमति यो वनुष्यति
वयं जयेम पृतनासु दूढ्यः। आ नो मित्रावरुणा प्र बाहवा। त्वं
नो अग्ने वरुणस्य विद्वां देवस्य हेडोऽवं यासिसीष्ठाः। यजिष्ठो
वह्निमतमः शोशुचानो विश्वा द्वेषासि प्र मुमुग्ध्यस्मत्। स त्वं नो
अग्नेऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ। अव यक्ष्व नो
वरुणम् (७२)

रराणो वीहि मृडीकः सुहवो न एधि। प्रप्रायमग्निर्भरतस्य
शृण्वे वि यथ्सूर्यो न रोचते बृहद्वाः। अभि यः पूरुं पृतनासु तस्थौ
दीदाय दैव्यो अतिथिः शिवो नः। प्र ते यक्षि प्र ते इयमि मन्म

भुवो॒ यथा॒ वन्द्यो॑ नो॒ हवेषु॑। धन्व॑न्निव प्र॒पा अ॑सि॒ त्वम॑ग्न इ॒य॒क्षवे॑
पूर॒वे॑ प्र॒त्न राज॑न्। (७३)

वि पाज॑सा॒ वि ज्योति॑षा। स त्वम॑ग्ने प्रती॑केन॒ प्रत्यो॑ष
यातु॑धान्यः॑। उ॒रु॒क्षये॑षु दी॒द्यत्। त॑ꣳ सु॒प्रती॑कꣳ सु॒दृश॑ꣳ
स्वश्च॑मवि॒द्वाꣳसो वि॒दुष्ट॑रꣳ सपे॑म। स य॑क्षद्वि॒श्वा व॒युना॑नि वि॒द्वान्प्र
ह॒व्यम॑ग्निर॒मृते॑षु वोचत्। अ॒ꣳहो॒मुचै॑ वि॒वेष॑ यन्मा॒ वि न॑ इ॒न्द्रेन्द्र॑
क्ष॒त्रमि॑न्द्रि॒याणि॑ शत॒क्रतो॑ऽनु॒ ते दा॑यि (७४)

य॒हीः सम॑ध्व॒राय॑ नो॒ वरु॑णꣳ राज॑ꣳ श्रु॒तुश्च॑त्वारिꣳश॒च्च॥ [१२]

[समिधश्चक्षुषी प्रजापतिराज्यं देवस्य स्फ्यम्रं हवादिनोऽद्विग्नेऽस्यो मनः पृथिव्याः पशवोऽग्नीधे देवा
वै यज्ञस्य युक्ष्वोशन्तस्त्वा द्वादश]

This PDF was downloaded from <http://stotrasamhita.github.io>.

GitHub: <http://stotrasamhita.github.io> | <http://github.com/stotrasamhita>

Credits: <http://stotrasamhita.github.io/about/>